

■ Ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο Ἀγιολόγιο τῆς Ἰβηρίας-Γεωργίας

**Ὁ Ἅγιος Μάρτυς Ἀμπὼ (ἢ Ἀβὼ),
ὁ ἀρωματοποιὸς,
ὁ ἐν Τιφλίδι τῆς Γεωργίας
† 8ῆ Ἰανουαρίου 786**

Ὁ Ἅγιος Ἀμπὼ ἦταν Ἄραβας ἀπὸ τὴν Βαγδάτη, τὴν πρωτεύουσα τοῦ ἀπεράντου Χαλιφάτου, τὸ ὁποῖο, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη (δεύτερο ἡμισυ τοῦ Η΄ αἰ.), ἐκτεινόταν ὡς τὶς ἐσχατιῆς τῆς ἀρχαίας περσικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἀνετράφη μουσουλμανικά, διδάχθηκε τὴν τέχνη τῆς ἀρωματοποιΐας καὶ ἐμελέτησε τὴν ἀραβικὴ γραμματεία.

Εἰσηλθε στὴν ὑπηρεσία τοῦ πρίγκιπος Νερσῆ τῆς Γεωργίας, ὁ ὁποῖος ἦταν τότε σὲ δυσμένεια καὶ τὸν κρατοῦσαν αἰχμάλωτο στὴν Βαγδάτη. **Ὅταν** ὁ νέος Χαλίφης ἀπελευθέρωσε τὸν πρίγκιπα (776) καὶ ὁ Νερσῆς ἀνέλαβε ἐκ νέου τὴν διακυβέρνηση τοῦ Χριστιανικοῦ Βασιλείου τῆς Γεωργίας, ὁ Ἀμπὼ τὸν ἀκολούθησε στὴν μακρινὴ ἐκείνη χώρα, ἔμαθε τὴν γλῶσσα, ἐνδιαφέρθηκε γιὰ τὸν πολιτισμὸ τῆς καὶ προπαντός, συγκινημένος ἀπὸ τὴν χρηστότητα τῶν Χριστιανικῶν ἡθῶν, ἄρχισε νὰ μελετᾷ μὲ ζῆλο τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὰ Δόγματα τῆς Ἐκκλησίας. **Πείσθηκε** γρήγορα, ὅτι ἐκεῖ ἦταν ἡ Ἀλήθεια, δὲν μπορούσε ὡστόσο νὰ βαπτισθῆ, ἀπὸ φόβο μήπως τὸν φονεύσουν ἀμέσως οἱ Σαρακηνοὶ καὶ ἐτσι ζοῦσε κρυφίως βιοτὴ χριστιανικὴ.

* * *

Τρία ἔτη ἀργότερα, ἔχασε ὁ Νερσῆς γιὰ ἄλλη μία φορὰ τὴν εὐνοια τοῦ Χαλίφη καὶ ὁ Ἀμπὼ τὸν συνώδευσε στὴν φυγὴ του

πρὸς τὴν χώρα τῶν Χαζάρων. **Οἱ** Χάζαροι ζοῦσαν βορείως τοῦ Καυκάσου καὶ ἦταν λαὸς ἄγριος καὶ αἰμοχαρής· ἀναγνώριζαν ὡστόσο τὴν ὑπαρξί ἐνδὸς Θεοῦ Δημιουργοῦ καὶ τοὺς ὑποδέχθηκαν καλά.

Ὁ Ἀμπὼ μπόρεσε ἐκεῖ νὰ βαπτισθῆ στὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ νὰ ἀφοσιωθῆ ἐλεύθερα στὴν νηστεία καὶ τὴν προσευχή, ἀκολουθῶν πάντα τὸν κύριό του στὶς δοκιμασίες του. **Τὴν** περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἂν καὶ ζοῦσε σὲ πόλι, ἀγωνιζόταν ὅπως οἱ μεγάλοι πατέρες τῆς ἐρήμου, ὑποτάσσων τὶς ὁρμὲς τῆς σαρκὸς στὸ πνεῦμα καὶ ἀπωθῶν τὶς ἐπιθέσεις τῶν δαιμόνων μὲ τὴν παρατεταμένη νηστεία, τὴν σιωπὴ καὶ τὶς ἀγρυπνίες.

* * *

Καθὼς ὁ Νερσῆς ἔλαβε τὴν ἄδεια νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν πατρίδα του, τὸ Κάρτλι, ὁ Ἀμπὼ ἐπέμεινε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ δημοσίως τὴν μεταστροφή του στοὺς παλαιούς του ὁμοθρήσκους: **«Τί** ἀξία θὰ εἶχε γιὰ μένα νὰ μείνω ἐδῶ, ὅπου δὲν ὑπάρχει κανένας κίνδυνος, οὔτε ἀφορμὴ νὰ ἀποθάνω γιὰ τὸν Χριστό;», ἔλεγε.

Ὁταν ἔφθασε στὴν Τιφλίδα, ὡμολόγησε ἀπερίφραστα τὴν χριστιανικὴ του Πίστι, παρὰ τὶς ὑβρεῖς καὶ τὶς ἀπόπειρες ἐκφοβισμοῦ, χωρὶς ὡστόσο νὰ ὑποστῆ σοβαρότερες παρενοχλήσεις, «ὅτι οὐπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ» (Ἰω. ζ' 30· η' 20).

Τὰ τέλη τοῦ 785, τὸν συνέλαβαν καὶ τὸ ἔφεραν γιὰ δίκη ἐνώπιον τοῦ Ἐμίρη. **Κατ'** ἐντολὴν ἐκείνου, τὸν ἔρριξαν στὴν φυλακὴ, ὅπου φορτωμένος βαρεῖες ἀλυσίδες ἔμεινε δέκα ἡμέρες νηστεύων, ἀναπέμπων εὐχαριστίες στὸν Θεὸ καὶ προσευχόμενος ἀδιάλειπτα.

Τὴν τελευταία ἡμέρα, ἀφοῦ ἀνήγγειλε στοὺς συντρόφους του, ὅτι ἡ ὥρα τῆς ἐνώσεώς του μὲ τὸν Χριστὸ πλησίαζε, πούλησε τὰ ἐνδύματά του καὶ ἐζήτησε νὰ ἀνάψουν κεριὰ καὶ νὰ θυμιάσουν ὑπὲρ αὐτοῦ σὲ ὅλους τοὺς Ναοὺς τῆς πόλεως, ὥστε νὰ ἐνισχυθῆ μὲ τὶς προσευχὲς τῆς Ἐκκλησίας. **Κατόπιν**, ἐπέρασε ὅλη τὴν νύκτα τῆς Ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Θεοφανίων ὀρθιος στὴν μέση τοῦ κελλιοῦ του, κρατῶν δύο ἀναμμένες λαμπάδες, ὥσπου χάραξε.

Ὁ Ἅγιος εἶπε τότε: «Καθὼς ὁ Κύριός μου Ἰησοῦς Χριστὸς κατῆλθε γυμνὸς αὐτὴ τὴν ἡμέρα στὰ ὕδατα τοῦ Ἰορδάνου γιὰ νὰ βαπτισθῆ, σειρά μου τώρα νὰ κατέλθω στὴν πόλι, ὡσὰν μέσα σὲ ἁγιασμένα ὕδατα, ὥστε νὰ βαπτισθῶ μὲ τὸ πῦρ καὶ τὸ Πνεῦμα στὸ ἴδιο μου τὸ αἷμα...».

Ἐπλυνε τὸ πρόσωπό του καὶ ἀρωματίσθηκε, ψάλλων: «Ὅπισό σου εἰς ὁσμήν μύρων σου δραμοῦμεν» (Ἄσμα α' 4). Κατόπιν, ἀφοῦ μετέλαβε τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀκολούθησε ὑπάκουα τοὺς δημίους, παρηγορῶν καθ' ὁδὸν τοὺς θρηνοῦντας πιστοὺς. Τοὺς ἔλεγε: «Μὴν θρηνεῖτε δι' ἐμέ, ἀλλὰ νὰ χαίρεσθε, ὅτι πορευόμαι πρὸς τὸν Κύριό μου». Ὄταν τοῦ ἀφαίρεσαν τὶς ἀλυσίδες, τράβηξε ἀπότομα τὸν χιτῶνά του καὶ γυμνός, ὅπως στὸ Βάπτισμα, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα καὶ τὸ πρόσωπο ὀλόχαρο, ἔκλεινε τὸν αὐχένα κάτω ἀπὸ τὴν μάχαιρα, ἐπικαλούμενος τὸν Χριστό.

Φοβούμενοι, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ θὰ τιμοῦσαν τὴν σορό του, οἱ Σαρακηνοὶ τὴν ἔκαψαν καὶ ἔρριξαν τὴν τέφρα στὸ ποτάμι μαζί μὲ τὸ χῶμα ποὺ εἶχε ποτισθῆ μὲ τὸ αἷμα τοῦ Μάρτυρος. Ὅμως, στήλη φωτεινὴ ἐφάνη στὸν τόπο τοῦ Μαρτυρίου του, καθὼς καὶ ἐπάνω στὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ καὶ οἱ πιστοὶ κατῶρθωσαν νὰ συγκεντρώσουν καὶ νὰ τιμήσουν μὲ ἐπισημότητα τὰ τίμια Λείψανα.

Στὸ σημεῖο τοῦ Μαρτυρίου του, κάτω ἀπὸ τὸ Ναὸ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, στὴν τοποθεσία Metekhi, ὅπου ὁ τάφος τῆς Ἁγίας Σουσάνικ, εὐρίσκεται Ναὸς στὸ ὄνομά του, ἐνθυμίζων σὲ ὅλες τὶς Ὀρθόδοξες γενεές τὸ ἡρωϊκὸ φρόνημα καὶ τὸ Μαρτύριο τοῦ Ἁγίου Ἀμπῶ.

Ὁ Ἅγιος Ἀμπῶ τιμᾶται ἀπὸ τοὺς Χημικοὺς μαζί μὲ τὸν Ἅγιο Μένιγγο τὸν Κναφέα.

* * *

Ἀπολυτίκιον**

Ἦχος πλ. α'. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Ἀρωμάτων συνθέσεως μετερχόμενον, τὴν τέχνην ράνωμεν ὕμνων εὐτάκτων, Ἀμπῶ στερρόν, τῆς Τιφλίδος πολιοῦχον, νῦν ἀρώμασι κράζοντες· Μάρτυς εὐσταλές, ὁ τὸ ὄνομα Χριστοῦ ἐκτιμήσεως ἄχρικάρας, ὁμολογήσας ἐκθύμως, Αὐτὸν ικέταις Σου ἰλέωσαι.

Κοντάκιον**
Ἦχος πλ. δ'. Τῆ Ὑπερμάχῳ.

Τὸν πολιοῦχον τῆς Τιφλίδος τὸν ἀλκίφρονα, Ἄγαρ ἀπόγονον τρωθέντα θεῖῳ ἔρωτι, καὶ Χριστὸν ὁμολογήσαντα παρρησία, καλλιμάρτυρα τῆς πίστεως τιμήσωμεν, μελιρρύτων ὕμνων ἅπαντες ἀρώμασι, πόθῳ κρᾶζοντες· Χαίροις, Ἄμπω μακάριε.

Μεγαλυνάριον**

Χαίροις, Ἄμπω, Μάρτυς πανευσταλές, ὁ πατρῶαν πλάνην ἀπορρίψας καὶ τὸν Χριστὸν ὅλη ἀγαπήσας ψυχῆ, Τιφλίδος εὖχος, ἄχρι τομῆς αὐχένος τοῦ πανιέρου Σου.

(*) *Νέος Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, ὑπὸ Ἱερομονάχου Μακαρίου Σιμωνοπετρίτου, τ. Ε', Ἰανουάριος, σελ. 97-98, ἐκδόσεις «Ἰνδικτος», Ἀθήναι 2005.

• Ἐπιμέλ. ἡμετ.

(**) Γεωργιανὸν Προσκυνητᾶριον, Δρος Χαραλάμπους Μ. Μπούσια, σελ. 79, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγίου Γεωργίου Ἡλίων Αἰδηψοῦ, Ἀθήναι 2012.

*Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῷ,
τῷ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ,
προσκύνησις καὶ εὐχαριστία,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἀμήν!*